

Filozofická
fakulta

**Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky
a Centrum kulturních, mediálních a komunikačních studií
Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci**

Vědecké kolokvium s mezinárodní účastí

KULTURA-MÉDIA-KOMUNIKACE

Olomouc
7.-8. listopadu 2019

Anotace plenárních přednášek
a konferenčních příspěvků

Kolokvium se koná v rámci oslav desátého výročí založení
Centra mediálních, kulturních a komunikačních studií
a desátého výročí oboru Kulturní studia v ČR.
jako součást akce

TÝDEN (reflexe) MÉDIÍ A POPKULTURY NA FF UP

<http://kultura-media-komunikace.cz/10let/>

PLENÁRNÍ PŘEDNÁŠKY

Prof. PhDr. Petr A. BÍLEK, CSc. (FF JČU, České Budějovice a FF UK, Praha)

Blízká setkání třetího druhu?

Kulturní studia v českém kontextu po deseti letech, aneb Příběhy přeběhlictví, kutilství, pytláčení a dalších vynucených postupů akademické praxe

Úvaha se bude věnovat postavení, jež si kulturní studia dokázala během uplynulých let vybudovat v českém kontextu jakožto studijní program na univerzitách, a s tím ruku v ruce jdoucí publikační činnosti, tedy oblastem, v nichž se dokázala alespoň relativně etablovat jako svébytný a produktivní metodologický přístup. Bude si klást otázku, zda se kulturní studia v českém kontextu vyznačují spíše výběrem specifického kulturního materiálu, anebo přístupem (způsobem zkoumání). Bude se věnovat terminologii, kterou si české osvojení anglofonního konceptu dotvořilo. Bude se věnovat typu studenta, který je v takto pojatém studiu produkován. Tón úvahy bude spíše pochmurný.

@ petr.bilek@ff.cuni.cz

Prof. PhDr. Stanislav HUBÍK, CSc. (FF UP, Olomouc)

Médium jako inverze znaku

Vztah znaku a média lze vyjádřit jako vztah smyslu znaku a smyslovosti média: zdrojem smyslu jsou znaky, dostupné smyslům smyslovostí média. Vztahy a funkce v triádě médium–mysl–smyslové jsou inverzní vůči vztahům/funkcím v triádě znak–mysl–smyslové. Inverze se pak logicky i empiricky vyjevuje též ve vztazích/funkcích médium–vnímání, médium–myšlení a médium–sebeprezentování/sebeurčování. V éře predigitálních médií je to inverze zanedbatelná, ale s delegováním lidských kompetencí na počítače v sítích se stává problémem: pole vnímání se svými kognitivními prostory poskytuje myšlení informaci, která je výsledkem softwarových operací (algoritmy) a síťových vymezení (vektory). Dochází k obrácení, inversio, procesu zprostředkování informace. Logický sled vnímání–interpretace–formalizace se matematickou intervencí změnil v posloupnost formalizace–vnímání–interpretace: zdrojem smyslu je médium bez smyslovosti, znaky tu nejsou médii smyslu, nýbrž médii Turingova stroje.

@ shubik@seznam.cz

PŘÍSPĚVKY

PhDr. Petr BEDNAŘÍK, Ph.D. (FSV UK, Praha)

Vysílání Československé televize v roce 1989

Příspěvek bude věnován vysílání Československé televize v roce 1989. Bude prezentovat, jak vypadal program ČST do 17. listopadu. Jaké pořady televize v průběhu roku vysílala, které pořady měly premiéru, co ČST reprízovala. Jaké bylo zastoupení žánrů. Jakou podobu mělo vysílací schéma. Zda se do programu promítalo období tzv. přestavby. Jak televize informovala o politických událostech. Jak vypadalo propagandistické působení ČST. Pozornost bude věnována i obsahu vysílání ČST ve druhé polovině listopadu 1989. Jak televize přispěla k prosazování politických změn.

@ petr.bednarik@fsv.cuni.cz

Mgr. et Mgr. Jan BESEDA, Ph.D. (CSVŠ, Praha)

Společná doporučení expertů Visegradské skupiny pro rozvoj mediální gramotnosti

Příspěvek představí nejzásadnější zjištění z výzkumu mediální gramotnosti v České republice, Maďarsku, Polsku a Slovensku, který probíhal v rámci projektu „Developing media literacy in public education: A regional priority in a mediatized age“ v roce 2016 v rámci Visegradského grantu. Nabídne k diskusi doporučení, jaká opatření zavést pro rozvoj mediální gramotnosti v českém, respektive středoevropském prostředí.

@ beseda@csvs.cz

Doc. PhDr. Daniel BÍNA, Ph.D. (FF UP, Olomouc)

Mediální gramotnost a její nepřátelé

Příspěvek se zabývá hledáním a prosazováním konceptu mediální gramotnosti, včetně úskalí jednotlivých přístupů, a v konkurenci s jinak akcentovanými přístupy. Snaží se ukázat jednak nezastupitelnost tohoto konceptu v rámci budování resp. udržování občanské společnosti, jednak potíže s jeho uchopováním a řadu jednostranných přístupů, které byly na problematiku mediální gramotnosti a mediální výchovy aplikovány od počátků do současnosti (včetně jejich směřování se znalostí médií, schopností interpretace, technickými produkčními schopnostmi, informační gramotností aj.).

@ daniel.bina@upmedia.cz

Mgr. Jan BLÜML, Ph.D. (FF UP, Olomouc)

Pop music šedesátých let jako fenomén a předmět zájmu muzikologie

Příspěvek pojednává o československé pop music šedesátých let s přihlédnutím k relevantním zahraničním kontextům. Řeč bude zejména o následujících tématech: a) charakter pop music šedesátých let a specifika jejího výzkumu i interpretace, b) možnosti zkoumání pop music šedesátých let především z pohledu oboru muzikologie. Sledované umělecké a hudební otázky budou ilustrovány zejména prostřednictvím osobnosti a tvorby skladatele Bohuslava Ondráčka.

@ jan.bluml@upol.cz

Mgr. Michal BOČÁK, PhD. (FF PU, Prešov)

Mediální logika a mediální formáty:

aktuálně možnosti konceptuálního a analytického uchopení

Jednou z linií paradigmaty mediatizace je koncepcie mediální logiky Altheida a Snowa z konce 70. let 20. století. Autoři inspirovaní Simmelovým vymezením sociální formy jako výzkumného objektu sociologie pojmou mediální logiku jako systém standardizovaných forem a produkčních procesů, které se ustalují v médiích na podkladě jejich technologických a sociálních specifíků a napokon konstituují všeobecný rámec nazerání médií a jejich publiků na svět. Konkrétnější formy mediálního narábání s realitou, formáty, jsou vzorci produkčních postupů a šablónami žadoucích mediálních výstupů, organizovanými tak, aby média mohla efektivně zpracovávat a prezentovat referenční realitu. Příspěvek rozebírá aktuálně možnosti konceptu formát z hlediska produkce, tématy a rámcování, publiků, vztahu k žánru (jako významově blízkému pojmu) a roviny kulturní praxe, na které formáty fungují.

@ michal.bocak@ff.unipo.sk

Mgr. Martin FAJEJTA, Ph.D. (FF UP, Olomouc)

Pedofilie – věčný spor realismu s nominalismem

Slovy jednoho z účastníků výzkumu mezi pedofilními jedinci: „Co je vlastně jádrem filosofie? Otázka smyslu života a světa? Otázka po základu a rámci našeho myšlení a vnímání? V tom případě by asi pedofilové neměli chodit za sexuology, ani za psychology, ale rovnou za filosofy, protože většina jejich problémů je primárně filosofických.“ Příspěvek v kontextu butlerovsko-derrideánské dekonstrukce ukazuje, jak je termín pedofilie sociálně konstruován a jak se jej snaží rekonstruovat a reprodukovat pedofilní jedinci, kteří nesouhlasí s automatickým spojováním termínu pedofilie se sexuálním zneužíváním. Tito jedinci se tak mohou ocitnout v lyotardovské rozepři, tedy stavu, kdy „se ‘urovnání’ konfliktu, v němž jsou [dvě strany] vzájemně konfrontovány, uskutečňuje v idiomu jedné strany, zatímco křivda, jíž trpí druhá strana, v tomto idiomu nefiguruje“. V této rozepři je pedofil vnímán jako viník, jehož teze, že je na něm páchána diskursivní křivda, svědčí jen a pouze o jeho vině.

@ martin.fafejta@upol.cz

Mgr. Martin FORET, Ph.D. (FF UP, Olomouc)

Reklamní komiks jako badatelská výzva: východiska a zjištění

Příspěvek představí východiska a praktické i teoretické problémy, jakož i vybrané výsledky knihovního a archivního výzkumu, který mapoval užívání komiksu (či obrázkového seriálu) jakožto média reklamy či propagace v československém tiskovém prostoru. Jak reklama, tak komiks přitom představují fenomény se specificky velmi silnou sociokulturní determinací, včetně té ideologické. Jak obrázkový seriál/komiks, tak i tisková reklama vstupují do prostředí domácího periodického i neperiodického tisku od poloviny 19. století, v průběhu století 20. pak zažívají svá „zlatá léta“, aby poté byly identifikovány coby projevy obecně západní, dobovou novořečí „buržoazní“ či specificky americké „úpadkové“ kultury výrazně omezeny a postupně nahrazovány specifickou domácí socialisticky „uvědomělou“ substitucí.

@ martin.foret@upmedia.cz

Mgr. Andrea CHLEBCOVÁ HEČKOVÁ, PhD. (FF UKF, Nitra)

**Problematika prezentácie nehumánných vyjadrení politikov v médiách
(na príklade novodobých migrácií)**

Zástupcovia radikálnej politickej strany Kotleba – ĽSNS, ktorí čelia mnohým žalobám za prejavy extrémizmu, majú svojich poslancov v Národnej rade Slovenskej republiky, ale aj Európskom parlamente. Aj keď ich predseda stratil „kreslo“ predsedu samosprávneho kraja, a v rámci prezidentských volieb bo neúspešný, ich popularita, podľa preferencií pretrváva. Médiá sa už od čias pred ich nastúpením na politickú scénu vysporiadávajú s problémom, ako k nim pristupovať. Autorka vo svojom príspevku „nastíni“ problematiku vzťahu radikálnej politickej strany a médií na príklade aktuálnej problematiky novodobých migrácií, jako aj vplyv ich rétoriky na prezentáciu ďalších populistických politických strán.

@acheckova@ukf.sk

Doc. Mgr. Jan CHOVANEC, Ph.D. (FF MU, Brno)

Jazyk a styl českého politického populismu

V tomto príspevku predstavuji pilotní studii jazyka českého populismu na ukázce veřejných vystoupení předsedy strany SPD Tomio Okamury. Analýza vychází ze souboru videonahrávek, na nichž tento politik prezentuje své názory a stanoviska týkající se nejrůznějších oblastí politického a veřejného života. Cílem příspěvku je jednak rozebrat některé z prostředků populistického diskursu, jednak identifikovat specifika daného média (v tomto případě videonahrávek na YouTube) s ohledem na prezentaci populistických názorů a politického programu.

@chovanec@phil.muni.cz

Mgr. Viktor JÍLEK, Ph.D. (FF UP, Olomouc)

**Expresivita jako neetický prostředek manipulativního ovlivnění příjemce
v žurnalistických sděleních**

Sdělení produkovaná v žurnalistické oblasti mají veřejný charakter, jsou připravená, ve vztahu k příjemci primárně naplňují předem dané specifické konativní funkce, není v nich, na rozdíl od interpersonální komunikace, předpokládáno autentické (sebe)vyjádření emocí původce. Pokud je zde expresivita přítomna, motivace je pragmatická. Původce může sledovat prosté emoční ovlivnění příjemce ve snaze aktivizovat jej, může se snažit ovlivnit žádoucím způsobem vnímání média ze strany publika. K ovlivnění postoje (názoru) příjemce je využíváno spojení expresivity a hodnocení pojmenovávané skutečnosti, ze své podstaty se jedná o postup manipulativní, zvláště pak v případě zpravodajství, kde je předpokládáno naplnění informační funkce. Příspěvek je zaměřen na dopady přítomnosti expresivity v žurnalistických komunikátech na příjemce, se zvláštním zřetelem na porušení dílčích kritérií objektivit ve zpravodajství.

@victor.jilek@upol.cz

PhDr. Jakub KONČELÍK, Ph.D. (FSV UK, Praha)

Jak paní Normalizace zavítala do redakcí a rozseděla se – půl století zkušeností

Podzim letošního roku prožíváme ve znamení oslav a odkazu "sametové revoluce". Podobně významným předělem byly ale i události o dvacet let starší - pozvolná, plíživá, ale o to tíživější normalizace poměrů provázející československou společnost od jara roku 1969. A na

novináře dosedla normalizace z nejpevnějších a nejstálejších. Po publikování "Slova do vlastních řad" dosavadní (byť křehká) jednota v očekávání (když ne v odporu) nečekaně rychle redakce opustila a novinářský stav ovládl tentýž duch služebnosti, který mu byl tak vlastní ještě před rokem a půl. Krátké období svobody a vzdoru skončilo, normalizace se uhnízdila v myslích novinářů, redakce se samočistily a na dlouhých dvacet let nastal pořádek a poslušnost. Příspěvek se věnuje základním nástrojům, které normalizační režim využil k převzetí kontroly nad médii od jara 1969 do podzimu roku 1970.

@ jakub.koncelik@fsv.cuni.cz

Doc. PhDr. Lubor KYSUČAN, Ph.D. (FF OU, Ostrava)

Informační společnost na antický způsob

Řecko-římská antika, ač neznalá knihtisku, počítačů a internetu, představuje svým přístupem k informacím a vzdělanosti první informační společnost ve světových dějinách. Díky vysoké gramotnosti, vyspělé komunikační infrastruktuře, kvalitnímu školství a levným psacím materiálům byly informace levné, téměř všeobecně dostupné, a tudíž výrazně proměňovaly tehdejší společnost. Tomu stejně jako dnes sloužily knihovny i první encyklopedie. Příspěvek je zamyšlením nad první informační explozí v dějinách, jejími příčinami, způsoby, jakými se s ní tehdejší společnost vyrovnávala, i připomenutím toho, co nám po ní zůstalo.

@ lubor.kysucan@upol.cz

Mgr. Jakub MACHEK, Ph.D. (MUP, Praha)

„Mastná hlava, zuby hrůza, jedny hadry, ti jsou oba stejní.“ Zostuzování chudých v diskusích k pořadům reality show na internetových fórech a sociálních sítích

*V příspěvku budu analyzovat stigmatizaci chudoby a populární reprezentaci lidí s nízkými příjmy. Zaměřím se na zostuzování chybějícího ekonomického a kulturního kapitálu, tedy chování, vkusu a hodnot, jak probíhá v pořadech a s nimi spojených diskuzích v českých adaptacích reality show jakými jsou *Výměna manželek*, *Prostřeno* a další. Analýza diváckých diskursů o televizní chudobě umožňuje nahlédnout do vytváření konsensuálních významů a formování identit na základě popisu normalizovaného „já“ na rozdíl od sociálně nepřijatelných (chudých) „ostatních“. Online diskuse a fóra lze považovat za jakousi nemoderovanou virtuální focus group, ve které lidé diskutují o tématech, aniž by výzkumník zasahoval a případně ovlivňoval jejich svobodné vyjadřování. Je tedy možné zkoumat postoje, torzení a argumenty, kterými diskutující vyjadřují svou odlišnost od v pořadech zostuzovaných účastníků z nejnižších sociálních skupin.*

@ jakub.m@post.cz

Doc. Mgr. Juraj MALÍČEK, Ph.D. (FF UKF, Nitra)

Hic sunt leones – metodologický obrat vo výskume populárnej kultury?

Kde sú levy? Tam, kde sa výskum populárnej kultury stáva predovšetkým autopsiou, selfterapiou, snahou pochopiť, či je vôbec možné vygenerovať taký teoretický model populárnej kultury, ktorý by nebol determinovaný subjektom skúmajúceho. Je možné, aby bola teória populárnej kultury sama populárnou? A má zmysel pokúšať sa o taký jej teoretický model, ktorý by populárny nebol? Kde končí estetika a začína ezoterika? Kde končí teoretický diskurz a začína rozprávanie? Čo je filozofia voľného času a má zmysel hľadať teoretické koncepty

šťastia? Toto akosi postihnúť. Pomenovať. Nazrieť za Májin závoj, dotknúť sa miest, ktoré dávajú reflexii populárnej kultury punc nebanálneho poznania o žití vo svete bez ideí.

@ juraj.malicek@gmail.com

Prof. PhDr. Miroslav MARCELLI, CSc. (FF UK, Bratislava)

Antropológia digitálnych sietí

Štandardné koncepcie antropológie sa pri odpovediach na otázku človeka zameriavajú na hľadanie a definovanie prírodných a historických invariantov, ktoré vo svojom súhrne predstavujú ako ľudskú prirodzenosť. Táto prirodzenosť je potom chápaná ako základ pre posudzovanie spoločenských i individuálnych prejavov, vrátane ich morálneho hodnotenia. Príspevok načrtáva ideu antropológie, ktorá človeka spája s technologickým svetom a sleduje, ako sa spolu s technologickými (a zvlášť digitálnymi) extenziami menia jeho kognitívne i hodnotové prístupy a kompetencie.

@ miroslav.marcelli@uniba.sk

Mgr. Erika MORAVČÍKOVÁ, PhD. (FF UKF, Nitra)

Metamorfózy mediálnej krajiny v ére postfaktuálnej (kulturologická sondáž)

Digitálne médiá na čele s internetom a sociálnymi sieťami rúcajú zažitú a fungujúce mechanizmy informačnej kontroly. Komunikačná sféra je natoľko chaotická, že umožňuje tok informácií odkiaľkoľvek (napr. z pestrej palety alternatívnych distribučných kanálov), a to bez akéhokoľvek filtra a regulácie. V našom príspevku sa zameriame na teoretickú reflexiu koexistencie tradičných a nových (digitálnych) médií, kde identifikujeme možné faktory pôsobiace na pokles dôvery v tradičné médiá. Zároveň ponúkneme náhľad na problematické, diskutabilné a nejednoznačné vymedzenie pojmu alternatívne médiá (spájaných najmä s konšpiračnou a dezinformačnou agendou) nakoľko sa domnievame, že vymedzenie alternatívnych/nezávislých médií voči médiám hlavného prúdu v sebe obsahuje rôzne možnosti, ako tento alternatívny rámec vôbec chápať.

@ emoravcikova2@ukf.sk

Mgr. Eva NIKLESOVÁ, Ph.D. (MU, Praha)

Proměny koncepčního a obsahového uchopení mediální výchovy v českém základním a gymnaziálním vzdělávání od roku 2007 do současnosti

Mediální výchova je v českém základním a gymnaziálním vzdělávání od roku 2007 součástí RVP a je definována jako tzv. „průřezové téma“. Zatímco v počátcích byla pozornost zaměřena zejména na analýzu manipulativních technik a strategií v prostředí masových médií, aspekty související s nástupem a rozvojem médií digitálních (mj. oslabování rozdílu mezi veřejným a soukromým) přinesly nové výzvy a potřebu redefinování obsahu a pojetí mediální výchovy v české edukační realitě. Cílem příspěvku bude popis proměn a žádoucích změn v oblasti rozvoje mediální gramotnosti a nastínění možností realizace mediální výchovy v kontextu současného „života v médiích“.

@ eva.niklesova@mup.cz

Mgr. Lubomír NOVOTNÝ (VKOL, Olomouc)

Diskurs o svobodě, kultuře a knihách, knihovnách a knihovnictví za třetí republiky

Příspěvek se věnuje problematice knih, knihovnictví a knihoven, tak jak byl traktován na stránkách kulturních, kulturně-politických a knihovnicko-oborových periodik v době třetí Československé republiky. Metodologicky vychází z knihy německé historičky Christiany Brenner Mezi Východem a Západem: české politické diskurzy 1945-1948. Smyslem příspěvku je postihnout poválečný diskurs o svobodě ve vztahu ke kultuře a v užším slova smyslu ve vztahu ke knihám, knihovnám a knihovnictví. Cílem je popsat diskursivní praktiky, zachytit pojmoslovný aparát a tím poukázat na to, jak řeč tištěná na stránkách kulturně-společensko-politických periodik nejen popisovala realitu, ale především ji konstruovala a formovala.

@ lubomir.novotny@vkol.cz

Mgr. Veronika OPLETALOVÁ, Ph.D.

& Mgr. Andrea SAPIKOVÁ (FF UP, Olomouc)

Ke znázornění emblematických gest v denním tisku

Příspěvek je věnován znázornění emblematických gest v německém denním tisku. V úvodu budou představeny výsledky dílčího studentského projektu IGA zaměřeného na gestickou lexikografii, konkrétně bibliografie středoevropských emblematických gest a gestických internacionalismů. Následná analýza denního tisku (fotografií a karikatur) se opírá o dostupné gestické lexikony, zejména z německojazyčného prostředí.

@ veronika.opletalova@upol.cz

@ andrea.sapikova@centrum.cz

Doc. PhDr. Petr ORSÁG, Ph.D. (FF UP, Olomouc)

„... soudruzi vědí sami nejlíp, že ve skutečnosti sedí na tobogánu...“.

Čeští exiloví publicisté a jejich reflexe konce jedné historické epochy

Ve zlomovém období let 1988/1989 žily na Západě vedle sebe dvě výrazné exilové generace uprchlíků z komunistického Československa. Byli to stárnoucí zástupci generace pouňorové, kteří uprchli z Československa po komunistickém puči v únoru 1948. K nim přibyla generace posrpnová, jejíž zástupci odešli z vlasti v důsledku vstupu okupačních vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968. Příspěvek sleduje texty vybraných předních politických exulantů v exilových periodikách a zkoumá, jak se jim po několika desetiletích strávených v exilu dařilo či nedařilo reflektovat společensko-politické pohyby v Československu i celé střední Evropě během měsíců, jež předcházely pádu komunistického impéria, a zda, případně jak se ve svých interpretacích a prognózách mýjeli s realitou.

@ petr.orsag@upmedia.cz

PhDr. Alexander PLENCNER, PhD. (FF UK, Bratislava)

Rola emocí v online argumentácii

Autor sa bude zaoberať vplyvom emócií na online argumentáciu. V dobe stúpajúcej popularity konšpiračných teórií a fake news narážajú vedci, novinári a občianski aktivisti na rezistenciu určitej časti názorových oponentov voči racionálnej argumentácii. Príspevok sa zameriava na konflikt medzi racionálnou a emocionálnou vrstvou komunikácie. Autor tordí,

že akceptácia určitých názorov alebo postojov má hlbšie ako čisto racionálne dôvody a uvádza štýly vzťahovej väzby z oblasti vývojovej psychológie ako príklad mimoracionálneho vplyvu na spôsob vyhodnocovania informácií zo sociálneho okolia. Neúspech komunikácie môže byť zapríčinený „mimobežnými“ úmyslami oboch debatujúcich strán. Dôvody a ciele komunikácie nemusia byť úplne uvedomené. V závere príspevku sa autor zamýšľa nad tým, adresovať explicitný alebo implicitný emocionálny obsah v debatnom spore.

@ alexander.plencner@gmail.com

Mgr. Vladimír P. POLÁCH, M.Phil., Ph.D. (FF UP, Olomouc)

Krajanská média vs. etnická média: možnosti a limity výzkumu (Češi v USA)

Zkoumání krajanského a potažmo exilového tisku (v menší míře také rozhlasu) je v českém kontextu téměř vždy vystavěno na česky psaném materiálu. Tento přístup je samozřejmě logický, pokud zkoumáme historii daného mediálního segmentu (Čapek, Duben), proměnu agendy nebo třeba vývoj jazyka (Jaklová). Pro zkoumání proměn samotného publika, například z hlediska etnicity nebo kulturní identifikace, se však také nabízí možnost studia lokálního, anglicky psaného tisku z oblastí s vysokou koncentrací krajanského osídlení. V rámci příspěvku chceme ukázat možnosti tohoto zkoumání a diskutovat i širší postavení etnického tisku v rámci celého systému.

@ vladimir.polach@upol.cz

Doc. PhDr. Juraj RUSNÁK, CSc. (FF PU, Prešov)

Od textov k textúram, od produkcie k zdieľaniu:

poznámky o transformácii súčasného elektronického mediálneho prostredia

Príspevok sa usiluje „prehmatať“ nové tendencie v tvorbe a recepcii súčasných elektronických médií. Dôraz je pritom sústredený na identifikáciu tzv. mediálnych textúr v elektronickom mediálnom environmente a ich ambientný charakter (kreovanie infotainmentu v spravodajstve, etablovanie prísluchového rozhlasu, produkovanie virálnych reťazcov na sociálnych sieťach). Príspevok sa súčasne pokúša diagnostikovať aj niektoré konzekvencie, ktoré vyššie sponínané trendy vnášajú do elektronickej mediálnej prevádzky: re/konštrukcia karnevalovej kultúry a vytvorenie nového autorského gesta.

@ jurkorusnak@gmail.com

Mgr. Zdeněk SLOBODA (FF UP, Olomouc)

Mediální, informační a digitální gramotnost – konceptualizace a její problémy

V českém jak politickém, tak odborném diskursu se mediální gramotnost, podobně jako digitální či informační gramotnost (dále MIG) objevují zpravidla jako normativní koncepty - tedy požadavek správného a žádoucího vědění, porozumění, (vy)užívání či (kritického) myšlení ve vztahu k médiím. To ale vede ke zploštění a ukotvení MIG výhradně do oblasti vzdělávání. Vycházíme-li z toho, že současná společnost je neodmyslitelně mediatizovaná (je informační, síťová atd.), je třeba MIG vnímat nejen jako záměrný, ale i jako bezděčný „produkt“ celoživotní a každodenní mediální socializace, jako např. základní schopnost pro Goffmanovo hraní divadla, jádro Habermasova komunikačního jednání, nebo třeba Vygotského moment kulturní emancipace osobnosti. Příspěvek bude diskutovat tyto různé perspektivy MIG.

@ zdenek.sloboda@upmedia.cz

PhDr. Zuzana SLUŠNÁ, PhD. (FF UK, Bratislava)

Kreativita v ére hyperkonzumu a hyperparticipácie

Cieľom príspevku je mapovať prejavy kreativity v kontexte nastolenej kultúrnej situácie, ktorú naznačuje predpona hyper/super. V ére masovej produkcie je čoraz problematickejšie rozlíšiť percepciu od konzumu. Konzum je procesom, na ktorom často – dobrovoľne aj z donútenia – participujeme. Rituály konzumu nadobúdajú nové funkcie: slúžia ako značkovače sociálneho statusu, môžu byť využité v procesoch vyjednávania identity či upevňovania prestíže jednotlivcov aj subkultúrnych kolektívov. Popkultúra síce ponúka „bavenie“ a pôžitok, ale signifikatným je kolektívna participácia na pôžitku. Jednou z kľúčových funkcií popkultúry je (okrem páčenia sa) zážitok z pôžitku a najmä zdieľanie zažitého a prežitého. Predstavujú impulzy k ďalším interakciám a aktivitám, pretože ľudia o tom, čo vnímali, počuli, zažili, medzi sebou – reálne a najmä virtuálne – diskutujú.

@ zuzana.slusna@uniba.sk

Doc. PhDr. Václav SOUKUP, CSc. (FF UK, Praha)

Od zrození kultury k dekonstrukci komunikace

Předmětem příspěvku bude zamyšlení nad vztahem jazyka, kultury a komunikace v evoluční perspektivě. Zvláštní pozornost bude věnována teorii lingvistického relativismu s důrazem na proměny současného mediálního světa. Cílem příspěvku bude přivést k hlubšímu zamyšlení nad sociálním fenoménem „brutalizace doby“ prostředky masové komunikace, zejména jazyka filmu.

@ vaclav.soukup@ff.cuni.cz

Mgr. Marek ŠEBEŠ, Ph.D. (PF JU, České Budějovice)

Sledování zahraničních televizí v každodenním životě v období komunismu: jihočeská zkušenost

V období komunismu měla část obyvatel Československa možnost sledovat vysílání zahraničních televizních stanic, jejichž signál pronikal přes hranice do československého vnitrozemí. Příspěvek se zaměřuje na každodenní zkušenost se sledováním rakouské a západoněmecké televize v regionu jižních Čech. Bude nás zajímat, jakou roli hrálo sledování západních televizí v každodenních životech lidí, jakých různých podob nabývalo a v jakém sociálním kontextu se odehrávalo. Příspěvek vychází z kvalitativního výzkumu mezi pamětníky, uskutečněného v létě roku 2019.

@ msebes@pf.jcu.cz

Mgr. Martin ŠKABRAHA, Ph.D. (VVP AVU, Praha)

Je neomarxismus hoax?

Českem obchází strašidlo. Bojí se ho kardinál Duka, europoslanec Vondra i šéfkuchař Polreich, bránit nás před ním spěchají otec, syn i duch Václava Klause. Neohrozí prý nic menšího než zničení naší kultury a civilizace. Neomarxistům se připisují tak zákeřné vlastnosti a tak dalekosáhlý vliv, až si nelze nepoložit otázku, zda to celé není jen další hoax. Není! Neomarxisté jsou skuteční a jsou mezi námi. Možná jste dokonce jedni z nich!

@ skabraham@centrum.cz

Doc. PhDr. Jaroslav VANČÁT, Ph.D. (FHS UK, Praha)

Struktura sémiologického modelu

Příspěvek chápe Peirceův triadický sémiologický model jako historický podmíněný, s jistým počtem vzájemných vztahů, v současné době v krizi. Klade si otázku po vztazích v historicky předchozích sémiologických modelech a zejména otázku, jakým způsobem tento modernistický model rozvinout v dnešní pluralistické postmoderní době..

@ jaroslav.vancat@fhs.cuni.cz

PhDr. Pavel VEČEŘA, Ph.D. (FSS MU, Brno)

Bolševické hordy, piráti a dolaroví šílenci: Protektorátní Lidové noviny, Venkov a Národní práce o Spojencích v letech 1942-1944

Příspěvek analyzuje mediální reprezentaci tří spojeneckých velmocí, Sovětského svazu, Velké Británie a Spojených států, ve třech významných protektorátních denících, v Lidových novinách, Venkovu a Národní práci. Časovou osou historicko-srovnávací (komparativní) analýzy je období od poloviny r. 1942 do vylodění v Normandii počátkem června 1944, v němž proběhly důležité bitvy spoluurčující výsledek druhé světové války. Analýza se zaměřuje na to, jakým způsobem tyto protektorátní listy představovaly spojenecké velmoci, jaké hodnoty a cíle přisuzovaly jejich politickému a ekonomickému systému, jak posuzovaly jejich společnost a kulturu, jak se vyjadřovaly o jejich politické reprezentaci a jak prezentovaly „obyčejné“ Sověty, Brity a Američany.

@ vecera@fss.muni.cz

Mgr. Radim ZÁMEC, Ph.D. (FF UP, Olomouc)

Anti-muslimský diskurs na španělském Facebooku: analýza metafor

Ve svém příspěvku analyzuji nejfrekventovanější metafory přítomné v anti-muslimském diskursu ve významné španělské facebookové skupině Stop islamización. Analýza vychází z kriticko-diskursivní perspektivy a kognitivní lingvistiky (blending theory) a snaží se poukázat na strategické užití metafor při konstrukci obrazu nepřítele a španělské identity sloužící převážně voličské mobilizaci nové pravice populisticke strany VOX. Tato strategie se realizuje převážně používáním válečné metafory, která umožňuje nejen zobrazovat muslimy jako současného nepřítele ale i (re)konstruovat kolektivní paměť ve smyslu „věčného“ zápasu Španělů s islámem. Tento proces konstrukce kolektivní paměti je pak úzce spojen se specifickým pojetím identity prosazovaným stranou Vox.

@ radim.zamec@upmedia.cz